

Sylvie en Rafaël tonen de morele crisis aan¹⁾

(1) Nogmaals afspreken dat we niet door rood mogen rijden. Uiteindelijk komen de normen- en waarden-discussies in Nederland daarop neer. We debatteren ons een ongeluk over wangedrag op sportvelden, agressie tegen hulpverleners en losgeslagen jongeren. Badend in ons morele gelijk, ontwijken we de spiegel.

(2) Het probleem is niet een gebrek aan waarden en normen, maar de gapende kloof tussen de waarden en normen. Ideaal en afspraak blijken in de praktijk geen partners. In het klein is het nog te overzien: wie hecht aan rust in de trein zal de volumeknop niet helemaal opendraaien. In het groot smelt dat moreel besef echter als sneeuw voor de zon. We hechten waarde aan een schoon milieu, maar laten daarvoor niet onze vakantie schieten. De norm is dat we vliegen naar onze zomerbestemming. Of neem de economische crisis. We hechten waarde aan een gezond bankwezen, maar azen op hoge spaarrentes en goedkope leningen. En denk eens aan de ouderenzorg. We hechten waarde aan een menswaardige 'oude dag', maar de norm is dat ouderen naar een tehuis gestuurd worden zodra ze te lastig worden voor familie en vrienden.

(3) Politiek is dat explosief materiaal. Normoverschrijdingen agenderen is veilig, normen zelf bekritisieren is gevaarlijk. Norman Lamb, de Britse minister voor Zorg en Ondersteuning, is daar inmiddels mee bekend. In *The*

Daily Telegraph waagde hij het deze week te spreken over een 'nalatige samenleving'. Volgens Lamb kunnen veel gepensioneerden best thuis blijven wonen als mensen in hun omgeving bereid zijn wat klusjes te doen. Het feit dat families tegenwoordig versnipperd over het land wonen is volgens hem geen excuus. Mensen moeten maar eens omkijken naar de ouderen in hun eigen straat. Eigenlijk pleit hij voor een verzorgingsstraat (met een r), terwijl de norm is dat de verzorgingsstaat zich over hulpbehoevende ouderen ontfermt.

(4) De eerste reactie op de site van *The Daily Telegraph* spreekt boekdelen. "Hij heeft gelijk, maar dat neemt niet weg dat hij op zijn donder krijgt." De discrepantie tussen norm en waarde werd vervolgens in meer dan 700 reacties gevuld met mitsen, maren, bureaucratische beslommingen en politieke tegenwerpingen. Weinigen hebben zin om te handelen naar de waarden die zij koesteren. Hun normen zijn geen afgeleiden van hun waarden.

(5) Nederland had de afgelopen weken andere zorgen aan het hoofd. Huwelijksleed van Sylvie en Rafaël. Dat had volgens veel bezoekers van *nrc.nl* wel wat minder aandacht mogen krijgen. Zij hechten aan de waarde dat serieuze media gevrijwaard zijn van roddel en achterklap. Wel frappant dat het artikel waarin de scheiding bekend werd gemaakt 106.574 kliks had. Veruit het best ge-

lezen bericht op 2 januari. Nummer 2
80 scoorde 29.138 kliks. Zo leer je je
bezoekers kennen: ze lezen massaal
het nieuws dat ze zeggen niet te wil-

len lezen. Vanuit hun moreel moeras,
gelegen tussen waarde en norm,
85 schelden ze op de media.

naar: Steven de Jong

bron: www.nrc.nl, 5 januari 2013

Steven de Jong (1981) is columnist voor nrc.nl.

noot 1 De namen in de titel verwijzen naar voetballer Rafaël van der Vaart en presentatrice Sylvie Meis; hun scheiding, officieel uitgesproken op 4 december 2013, werd al vanaf december 2012 uitvoerig besproken in diverse media.

Tekst 3 Sylvie en Rafaël tonen de morele crisis aan

- 1p 22 "Badend in ons morele gelijk, ontwijken we de spiegel." (regels 8-9)
Wat zou deze spiegel tonen? Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.
- 2p 23 Wat is volgens de tekst het verschil tussen waarden en normen?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.
- 1p 24 Van welk type argument wordt vooral gebruikgemaakt in de tekst?
van argumentatie op basis van
A gezag
B oorzaak en gevolg
C overeenkomst en vergelijking
D voorbeelden
- In de tekst wordt gebruikgemaakt van woorden met een bepaalde gevoelswaarde om een algemeen gebrek aan zelfkritiek uit te drukken.
- 2p 25 Citeer uit alinea 1 en 2 drie afzonderlijke woorden of woordgroepen waarmee dat gebrek aan zelfkritiek op die manier wordt uitgedrukt.
- 3p 26 Leg uit waarom Sylvie en Rafaël de morele crisis aantonen, zoals de titel stelt. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 50 woorden.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.